

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE

UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE

Klasa: UP-I-612-08/16-06/0089

Urbroj.: 532-04-01-03-02/2-16-1

Zagreb, 20. svibnja 2016.

Ministarstvo kulture na temelju članka 12. stavka 1. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“, broj 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14 i 98/15 – Uredba) i članka 20. stavaka 1. i 2. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 89/11 i 130/13) donosi

R J E Š E N J E

1.

Utvrđuje se da **Kulturnopovijesna cjelina Svetog Križa Začretja** ima svojstvo kulturnoga dobra.

2.

Prostorne međe kulturnoga dobra iz točke 1. izreke ovoga Rješenja određene su sljedećim katastarskim česticama počevši od sjevera: k. č. 2315 pa prema jugoistoku preko ceste Zagreb - Krapina (2915/1), 2416/1, 2415/1, zatim preko ceste (2333), prema istoku 2335, duž 2402/1 (put), preko potoka Šemnice (2402/2), prema jugoistoku uz istočnu granicu koju čini k. č. 2401, pa preko ceste (2554) prema jugoistoku uz istočnu granicu koju čini k. č. 2553, zatim preko potoka Šemnice (2402/2) do k. č. 2552 koja ujedno čini južnu granicu, preko ceste Zagreb-Krapina (2915/1) i dalje prema zapadu južnu granicu čine k. č. 2621 i dalje zapadno k. č. 2624, 2625, 2627, 2628, 2630, 2631/3, dio puta 2635, 2636, 2639, 2640/1, 2640/2, 2645, 2646, 2647, put 2650, 2655, dio ceste Začretje - Zabok (2916), pa prema sjeverozapadu 2693 te dalje zapadnu granicu čine od juga k. č. 2692, 2704/1, 2704/2, 2705/2, 2705/1, preko puta (2706), sjeverno 2716/3 i dalje 2717, 2719, 2720, 2721, 2722, 2723, dio puta 2485, 2487/2, 2487/1, 2488, 2489, 2493, 2494, dio puta 2440, 2438, 2437, 2434, 2433/3, 2433/2, 2433/1, 2430, 2429, 2426, 2425, 2422, dio 2421, dio 2420, 2419/2, dio puta 2331, 2324, dio 2323, 2321, 2320, 2319 i na kraju sjeverno 2316, sve k. o. Sveti Križ Začretje.

Izvodi iz katastarskog plana Državne geodetske uprave, Područnog ureda za katastar Krapina, Odjela za katastar nekretnina Zabok, klasa: 935-12/16-02/44, urbroj: 541-11-03/5-16-2 do 8 od 19. 02. 2016. i klasa: 935-06/16-01/141, urbroj: 541-11-03/3-16-2 do 5 od 17. 03. 2016. te pregledna karta formata A3 (1 list) s ucrtanim prostornim međama kulturnoga dobra iz točke 1. izreke ovoga Rješenja te zonama zaštite iz točke 3. izreke ovoga Rješenja, u mjerilu 1:1000, sastavni su dijelovi ovoga Rješenja.

3.

Na području kulturnoga dobra iz točke 1. izreke ovoga Rješenja utvrđene su zone u kojima se primjenjuju sljedeći sustavi mjera zaštite:

ZONA A – Zona potpune zaštite povijesnih struktura - obuhvaća katastarske čestice: 2705/1, 2705/2, 2704/2, 2703/1, 2701, 2699, 2698, 2700, 2697, 2702, 2704/1, 2703/2, 2692, 2693, 2694/2, 2694/1, 2695, 2696/4, 2696/5, 2696/6, dio 2916 (put), dio 2915/1 (put), 2647, 2646, 2645, 2640/1, 2640/2, 2639, 2636, dio 2635 (put), 2634, 2633, 2631/3, 2631/1, 2629, 2630, 2628, 2627, 2626, 2625, 2623, 2624, 2621, 2622, dio 2915/1 (put), 2549, 2550, 2548, 2542, 2541, 2540, 2539, 2538, 2537, 2536, 2535, 2534, 2543, 2544, 2531 (put), 2517, 2515/1, 2512, dio 2514/2 (put), 2511, 2508/1, 2507, 2533, 2529 (put), 2530, 2413 (put), 2412, 2411, 2410, 2409/5, dio 2545 (put) i 2532, sve k. o. Sveti Križ Začretje.

Zona A obuhvaća graditeljsko-krajobrazni sklop dvorca Vranyczany i prostor Trga Kraljice Jelene, a sadrži dobro očuvane i osobito vrijedne povijesne strukture. Sustavom mjera zaštite u ovoj zoni uvjetovat će se mjere cjelovite zaštite i očuvanja svih kulturnopovijesnih vrijednosti uz najveće moguće poštovanje tradicije i funkcija prostora i sadržaja. Na području ove zone strogo se kontrolira unošenje novih struktura i sadržaja, stranih ili neprikladnih sačuvanim kulturnopovijesnim vrijednostima. Prilagodavanje postojećih povijesnih funkcija i sadržaja suvremenim potrebama može se prihvatiti uz minimalne fizičke intervencije u povijesne strukture. Prihvatljive su metode sanacije, konzervacije, restauracije, konzervatorske restauracije i prezentacije.

ZONA B – Zona djelomične zaštite povijesnih struktura - obuhvaća katastarske čestice: 2315, 2316, 2319, 2320, 2321, dio 2323, 2324, dio 2331 (put), 2419/2, dio 2420, dio 2421, 2422, 2425, 2426, 2429, 2430, 2433/1,

2433/2, 2433/3, 2433/4, 2433/1, 2433/2, 2434, 2437, 2438, dio 2440 (put), 2494, 2493, 2489, 2488, 2487/1, dio 2487/2 (put), dio 2485 (put), 2723, 2722, 2721, 2720, 2719, 2717, 2715, 2714, 2716/1, 2716/2, 2716/7, 2716/3, 2716/8, 2716/5, 2716/4, 2707/2, 2707/3, 2707/4, 2707/5, 2707/6, 2707/7, 2713/1, 2713/2, 2708, 2712, 2711, 2710, 2709/2, 2709/1, 2709/3, 2706 (put), dio 2915/1 (put), 2506, 2505/1, 2505/2, 2508/2, 2510, 2509, dio 2514/2 (put), 2514/1, 2516, 2515/2, 2519/1, 2519/2, 2518, 2520/1, 2520/2, 2521/2, 2521/1, 2523, 2522, 2524, 2525, 2527, 2526, 2502/9, 2502/6, 2502/5, 2503/2, 2502/8, 2503/1, 2502/3, 2502/7, 2504, 2502/1, 2501, 2500/2, 2500/1, 2499/2, 2499/1, 2498, 2497, 2496/2, 2496/1, 2495/3, 2495/4, 2495/5, 2495/2 (put), 2495/1, 2415/1, 2417, 2416/2, 2416/3, 2416/4, 2416/1, 2416/6, 2416/5 (put), 2333 (put), 2335, 2403/4, 2403/1, 2403/3, 2403/2, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408/1, 2408/2, dio 2402/2 (put), 2401, 2409/1, 2409/2, 2409/3 (put), 2409/4, 2415/4, 2415/2, 2415/3, dio 2545 (put), 2554, 2546, 2553, 2547, 2551 i 2552, sve k. o. Sveti Križ Začretje.
Južni dio zone B obuhvaća čestice: dio k.č. 2916 (put), k.č. 2654, 2653, 2651, 2652/1, 2652/2, 2656, 2655 i 2650 (put), sve k. o. Sveti Križ Začretje.

Zonom B obuhvaćeni su ulični potezi koji sadrže vrijedne elemente povijesnih struktura različitoga stupnja očuvanosti te istočna padina naselja radi zaštite vizura na graditeljsko - krajobrazni sklop dvorca Vranyczany i povijesnu jezgru naselja. Na području ove zone obvezatna je zaštita i očuvanje osnovnih elemenata povijesne matrice naselja i karakterističnih skupina građevina, i drugih, za ukupnost kulturnopovijesne sredine važnih vrijednosti, a prije svega oblika građevina i sklopova, gabarita i povijesnih sadržaja. Na području ove zone uvjetovat će se intervencije u smislu prilagodavanja funkcija i sadržaja suvremenim potrebama, ali bez bitnih fizičkih izmjena očuvanih elemenata povijesnih struktura. Prihvatljive su metode konzervacije, rekonstrukcije, interpolacije, rekompozicije i integracije u cilju povezivanja povijesnih s novim strukturama i sadržajima koji proizlaze iz suvremenih potreba. Na prostoru istočne padine brijega na kojemu je smješten sklop dvorca okružen perivojem, radi zaštite vizura ne dozvoljava se izgradnja građevina kojima bi se zaklonile vizure na vrijedne strukture naselja.

ZONA C - zona ambijentalne zaštite – obuhvaća katastarske čestice: 2414/39, 2414/48 (put), 2414/46 (put), 2414/20, 2414/26, 2414/7, 2414/6, 2414/5, 2414/4, 2414/3, 2414/2, 2414/1, 2414/25, 2414/24, 2414/23, 2414/22, 2414/21, 2414/18, 2414/17, 2414/15, 2414/38, 2414/14 (put), 2414/37, 2414/36 (put), 2414/34, 2414/33, 2414/32, 2414/31, 2414/30, 2414/47, 2414/29, 2414/28, 2414/51, 2414/27, 2414/53, 2414/13, 2414/12, 2414/11, 2414/10, 2414/9 i 2414/8. sve k. o. Sveti Križ Začretje.

Ova se zona uspostavlja radi kontrole zahvata u okolišu uže zaštite („B“), očuvanja povijesnoga ambijenta i karakterističnih vizura. Na području ove zone prihvatljive su metode obnove postojećih struktura i izgradnja novih uz obavezno očuvanje ambijentalnih karakteristika kulturnopovijesne cjeline.

Zaštitni i drugi radovi koji bi mogli narušiti integritet kulturnopovijesne cjeline ili pojedinoga kulturnog dobra na području kulturnopovijesne cjeline naselja Sveti Križ Začretje, unutar prostornih međa određenih točkom 2. izreke ovoga Rješenja, mogu se poduzimati sukladno mjerama zaštite utvrđenima točkama 3. izreke ovoga Rješenja, samo uz prethodno odobrenje odnosno propisanu suglasnost nadležnoga tijela.

Vlasnik kao i drugi imatelji kulturnoga dobra dužan je provoditi sve mjere zaštite koje se odnose na održavanje predmetnoga kulturnog dobra, a koje odredi nadležno tijelo.

O svim promjenama na kulturnome dobru, oštećenju ili uništenju, odmah, a najkasnije sljedećega dana, potrebno je obavijestiti nadležno tijelo.

4.

Predmetno kulturno dobro s prostornim međama iz točke 2. izreke ovoga Rješenja upisat će se u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara pod brojem Z-6747, a upis će se objaviti u „Narodnim novinama“.

5.

Ovo će se Rješenje dostaviti nadležnom katastru i sudu radi zabilježbe u zemljišnim knjigama.

6.

Žalba ne odgađa izvršenje ovoga Rješenja.

O b r a z l o ž e n j e

Naselje Sveti Križ Začretje nastalo je na brežuljku u dolini rijeke Krapinčice, uz prometnicu koja povezuje Krapinu i Zagreb. Spominje se već 1334. godine kao jedna od najstarijih župa u Zagorju. Prvi dio imena naselje je dobilo po gotičkoj crkvi sv. Križa dok Začretje po nekima potječe od riječi za treset, močvaru. Konfiguracija terena (naselje akropolskoga tipa na vrhu brežuljka) i povoljan prometni položaj unutar mreže cestovnih pravaca

utjecali su na njegov budući razvoj, ali vjerojatno i na njegovu naseljenost u ranijim razdobljima o čemu svjedoče pojedinačni slučajni nalazi iz vremena prapovijesti i antike. Na kontinuitet naseljavanja ovoga područja upućuje i podatak da se krajem 16. st. ovdje spominju tri obitelji građana. U 17. st. naselje se, zahvaljujući pravu stečenome 1630. g. za održavanje sajмова, formiralo kao cestovno naselje s putem - trgovom u središtu.

Sveti Križ Začretje predstavlja najdosljednije prostorno rješenje nastalo u 18. stoljeću: srednjovjekovni ulični tržni prostor orijentiran prema župnoj crkvi u 18. se stoljeću formirao u pravokutni barokni trg. Promjenom orijentacije župne crkve 1778. godine otvoren je ulaz u crkvu na zapadnoj strani prema naselju dok je istočna strana naselja bila definirana izgradnjom dvorca Vranyczany u duhu baroknoga klasicizma. Sjeverni obod tržnoga prostora određen je „Keglevičevim gostinjcem“, a nasuprot njemu na južnoj strani nastao je župni dvor. Na istočnoj strani trga bio je postavljen pil „Trpećeg Isusa“ na spoju puta koji ulazi u naselje i prilaza dvorcu, stvarajući os u odnosu na pročelje crkve. Formiranjem baroknoga pravokutnog trga s uzdužno položenim baroknim katnicama određene su ključne osi i ulične linije koje su utjecale na daljnju izgradnju.

Župna crkva sv. Križa dobila je svoj današnji izgled (križni tlocrt s dvije kapele poligonalnoga zaključka s južne i sjeverne strane lađe) tijekom 18. i 19. stoljeća, a unutar pregrađene crkve prisutni su gotički elementi. Godine 1708. sagrađena je današnja sakristija i uređena kapela sv. Josipa.

Tijekom prve polovice 19. stoljeća na trgu su se gradile uglavnom zidane samostojeće katnice, a prema katastru iz 1860. zapadno od „Keglevičevog gostinjca“ postojale su drvene kuće zabatne orijentacije. Groblje koje se nalazilo oko crkve u 19. stoljeću je premješteno istočno izvan naselja.

Značajne promjene u urbanoj strukturi Začretja nastaju nakon izgradnje željezničke pruge 1886. godine kada se naselje širi s trga na brijegu prema dolini. Uz komunikaciju Zabok - Začretje i Začretje - Krapina grade se uzdužno položene zidanice u duhu historicizma. Na prostoru s obje strane crkvenoga pročelja na prijelazu stoljeća dolazi do guste izgradnje katnica s trgovinama u prizemlju.

Na jugoistočnome rubnom prostoru trga podignuta je 1914. godine samostojeća katnica osnovne škole kao posljednji akcent trga. Između dva svjetska rata nije bilo značajnije izgradnje, a pedesetih godina se individualna stambena izgradnja širila uz drvored i prilazni put Začretju s istočne strane uz dvorac Vranyczany. Školska zgrada izgrađena 1974. (rad arhitekata Kožarića i Odaka) na sjevernim obroncima (na mjestu na kojemu se nalazila kapela sv. Martina) postaje nova vizualna dominantna uz čije se prilazne putove veže nova izgradnja.

Sv. Križ Začretje ima karakter naselja nastaloga na akropolnoj poziciji platoa brda, formiranoga kao srednjovjekovno tržno naselje oko ulice - trga s orijentacijom prema župnoj crkvi. Krajem 18. stoljeća definiran je barokni pravokutni trg s prostorno - vizualnim dominantama dvorca i crkve na kraćim stranama i samostojećim baroknim katnicama na užim stranama. Središte naselja je zadržalo rahlu strukturu samostojećih objekata sa zbijenom gradnjom 19. stoljeća uz pročelje crkve.

Na osnovi predočene dokumentacije i iznesenih činjenica Stručno povjerenstvo za utvrđivanje svojstva kulturnoga dobra, na sjednici održanoj 29. travnja 2016., utvrdilo je da **Kulturnopovijesna cjelina Svetog Križa Začretja** ima svojstvo kulturnoga dobra u smislu članka 7. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara te se, sukladno članku 12. stavku 4. istoga Zakona, određuje upis u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara (točka 4. izreke ovoga Rješenja).

Prostorne međe kulturnoga dobra (točka 2. izreke Rješenja), sustav mjera zaštite (točke 3. izreke Rješenja) i obveza dostave Rješenja nadležnom katastru i sudu radi zabilježbe u zemljišnim knjigama (točka 5. izreke Rješenja) određeni su sukladno članku 12. stavcima 2. i 4. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Sukladno članku 12. stavku 5. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, žalba ne odgađa izvršenje ovoga Rješenja.

Iz navedenih razloga riješeno je kao u izreci.

Uputa o pravnome lijeku:

Protiv ovoga Rješenja može se izjaviti žalba Povjerenstvu za žalbe pri Ministarstvu kulture u roku od 15 dana od njegova primitka. Žalba se predaje ovom tijelu neposredno ili šalje poštom preporučeno, a može se izjaviti i u zapisnik. Za žalbu se, sukladno članku 7. stavku 1. točki 19. Zakona o upravnim pritojbama („Narodne novine“, broj 8/96, 77/96, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04, 141/04, 150/05, 153/05, 129/06, 117/07, 25/08, 60/08, 20/10, 69/10, 126/11, 112/12, 19/13, 80/13, 40/14, 69/14, 87/14, 94/14), ne plaća upravna pritojba.

Dostavlja se:

1. Općina Sveti Križ Začretje, Trg hrvatske kraljice Jelene 1, 49223 Sveti Križ Začretje UO
2. Općina Sveti Križ Začretje, Trg hrvatske kraljice Jelene 1, 49223 Sveti Križ Začretje UO – **na oglasnu ploču**